

DIOGEN

pro kultura magazin pro culture magazine

„U zemlji mržnje najviše mrzi onoga ko ne umije da mrzi.“ Ivo Andrić

E-mail: editors@diogen.com

MI OBJEDINJUJEMO RAZLIČITOSTI...WE ARE UNIFYING DIVERSITIES

Vjekoslav Zadro

ZAŠTO?

Zašto ne bih pisao pjesme
u kojima cvijetaju livade u cvatu,
ptice pjevaju jutarnje pjesme,
sve miriše nekim lijepim miomirisima
dolaska proljeća?

Zato što u nekim pjesmama
cvijeće vene,
ptice padaju smrtnim hropcima
pogođene na pod,
šume su posječene u proljeće,
a rijeke zatrovane.

Zašto ne bih pisao samo ljubavne pjesme,
u kojima ona voli njega,
a on nju,
zašto ne bih dizao na pijedestal
vječnu ljubav, prkositu,
koja odolijeva svim napadima čežnje?
Zato što sam vidio,
progledao
i onu ljubav od koje srce zebe,
od koje čovjeku je hladno,
studen ga hladna obuzima
i kad vrijeme vani je lijepo,
no ništa ne može utoplići njegovu
zimogroznu dušu.

Zašto ne bi pisao Vjeko,
o tom slatkome miru,
o čovječanstvu koje se drži za ruke
i sklada ode miru,
zašto dovraga ne bi organizirao humanitarni koncert?
Zato što je i mir krvavo plaćen,
i čovječanstvo slijepo je u svojim očima
kad mu puške daju u ruke,
a humanost pada u vodeni mulj,
kad novce ko ukazanje pred sobom ugleda.

Ni o svijetlu ne mogu uvijek pisati,
kad je uvijek tu netko tko će donijeti mrak
ni o vječnom snu ne mogu uvijek pisati,
kad će me stvarnost u boli probuditi.

I neće moji stihovi
nahraniti gladne,
neće moj duh osloboditi zarobljene,
ni ja u svojim stihovima
ljubav neću pronaći,
ali ću ostaviti dušu u njima,
da me kroz pjesme vodi,
pa ću možda i ja na kraju
pronaći mir koji vječno tražim.

NE KOPIRATI

OSTANI

Dovraga ženo,
izgubljena ženo,
prepusti se svitanjima,
bez imalo pitanja,
prepusti se dodirima,
što snivaju u samoći.
Misliš li doista da ne vidim
tvoj zamućen pogled,
drhtave usne
i oči koje pričaju priče,
o snovima koji su pregaženi
teškim koracima,
i junacima koji su se,
pretvorili u hladne zvijeri?
Misliš li da su tvoje suze
ostale nezamijećene,
da su potekle u bezdan
neproživljenog djetinjstva,
u ponore hladnih, uspavanih ljudi
koji nijemo koračaju pored tebe?
Samo se prepusti,
bez ikakvih pitanja,
tko je spavao s kim,
tko je plakao više,
kome je život ispunio,
grudi s bolom i gorčinom na usnama.
Tu sam, prepoznaj
moju ljepotu,
i kralja koji na sebe
preuzima teret zaštite,
ljubavi što
ne umire,
u hladnim grobovima
i na kamenim pločama,
gdje su ispisana naša imena,
već traje,
kuca
i osluškuje,
naša srca...
Nakon smrti
ostavimo naše duše,
da budu vječni podsjetnik
iz nebeskih visina,

na ljubav koja je živjela jednom,
samo me prepoznaj...

ROMANTIČNI IDEALI

Da mogu birati
između tebe i sebe,
odabrao bih sebe.
Dakle, nek ja budem
žrtveni janjac,
prinos oltarima
na kojima ti planduješ,
nek budem zamjena za onu bol
koja te uništava.
Kada bi mi liječnici došli i pitali me,
imaš sada priliku spasiti nečiji život,
želiš li žrtvovati vlastito srce za njezino,
ja bih mogao bez razmišljanja
prihvatiti njihovu ponudu.
Mogao bih im reći,
moje srce je čvrsto, muško, hrastovo,
a njeno nježno, žensko,
lako lomljivo,
ako će joj to pomoći da preživi,
ni trenutka neću čekati.
Čak bih mogao i tetovirati
tvoje ime
na svojoj nadlaktici,
to je sad popularno,
tetoviranje imena
i ispijanje krvi,
sve do vječnosti nek me prati,
tvoje ime na mom tijelu.
Ili bih recimo mogao biti
jedan od onih mladića za kojeg su ljudi govorili,
znaš on ti je bio stvarno krasan,
imao je cijelu budućnost pred sobom,
a dopustio je da ga upropasti jedna žena,
nesvjesna same sebe i onog što želi.
Mogao bih čak pisati i ljubavne rečenice tipa:
U besmislu života i prolaznosti lica,
pred mojim očima,
tvoje lice ostat će mi vječno upamćeno.
No ništa od toga neću učiniti.
Sve što mene zanima ovog trena,

je čisti nepatvoreni fizički čin u dvoje,
s puno krvi i mesa,
a o emocijama(ako uopće postoje),
gradnji kuće
i o drugim romantičnim idealima,
možemo razmišljati tek nakon toga.
Ni ja ni ti,
nemamo više trinaest godina.

ROĐENJE

Muškarac i žena,
stvorit će zajedno,
u prvoj bračnoj noći dijete,
i nadjenuti mu ime Pohlepa.
Bit će to njihovo najdraže čedo,
obučeno u odijela od novaca,
varljivo,
ali dijete za pokazivanje.
Njihov najdraži sin,
koji će svijetu pokazati
svu raskoš
svoje proždrljivosti,
što mu je roditelji
dadoše svojim rođenjem.
Tlo će podrhtavati
od hoda njegovih koraka,
koji će zvučati posvuda isto,
okretat će se polutke zemlje
i svako lice bit će lice,
tog voljenog prvog bića,
kad dijete odraste.
Muškarac i žena
će stvoriti netom nakon toga
i dijete po imenu Nasilje.
Odzvanjat će pucnjevi njegova imena
na raznim krajevima svijeta,
ljudi će bježati u vlastite skute,
bojeći se ruke koja prijete silom.
Bit će to njihovo drugo najdraže dijete,
ono će osjećati zavist
prema Pohlepi,
jer ga roditelji više vole,
ali njih dvoje uvijek će ići u paru,
i uvijek će se moći pohvaliti

svojim roditeljima,
koji su im sav život na ruke dali.
I na kraju,
muškarac i žena
stvorit će i treće dijete,
kojeg će se odreći
već na samom početku.
Nadjenut će mu ime Ljubav
i tada će ga pustiti da bosonogo
hoda svijetom.
Nikad ga njegovi roditelji
neće priznati,
već će naprotiv okretati lice od njega,
kao da ga ne poznaju,
kao da mu njihove dvije duše
nisu udahnule život.
Ali dijete će odrasti,
i kad ugleda svoje dvoje braće
kako se grcaju u pohlepi i nasilju,
dijete će reći,
hvala Suncu
i hvala životu,
koji me prihvatio da u njemu slobodno živim.

ŠUTNJA

Ne rasprostiri zastave mira
tu na mojem pragu životnom,
kad znam koliko je života plaćeno
da bi ti taj mir mogao ispijati,
u finim čašama skupog wiskija,
zajedno sa krvnicima i zločincima.
Ne pričaj mi o toleranciji,
tekovini antifašizma,
dok kući bacaš ženu niz stepenice
valjda misleći,
da tko se tuče taj se i voli.
Ženo ne govori mi o tvom divnom muškarcu,
koji viri iz postelje ljubavnica noći,
koji nije vidio tvoje suze,
dok sam ih brisao.
Ne govori mi o domovini,
tisuću divnih otoka
čistoga mora,
dok ti iz ruku cvate pohlepa
da zbrineš svoje kući

i opljačkaš,
sve ostale iza tebe.
Svećeniče ne kucaj na moja vrata
s pričama o Kristu,
Otkupitelju,
koji je umro za mene,
dok ti svoje brižno siromaštvo
voziš u skupocjenom BMW-u, najnovije klase.
Ne zbori o prijateljstvu kojeg nema,
koje ostaje samo
u popijenim pivama
i potrebama da se ispune rupe u samoći teškoj.
Pričaj mi o ljubavi
ali onoj zaista čistoj
besprijekornoj,
ne o onoj koja nosi velike riječi
dok mi nož viri iz leđa...
A i ti što zboriš ove riječi ušuti,
umukni s ostalom pučanijom,
ako tvoje misli, ne znače baš ništa.

NE KOPIRATI

MOČVARA

I tako sam ja odlučio
da zavolim nikog drugog
negoli baš tebe.
Što mi se dogodilo?
Možda su sve one pive
koje sam naiskap popio,
tražeći smisao u dugim
noćnim druženjima
utjecale toliko na moju percepciju,
da primijetim tebe.
Neki su mi govorili
da si kao močvara
i da je bolje ne kročiti tim putevima,
možda negdje ugazim u živo blato,
pa me proguta mrak.
Drugi su se pak svojski trudili
da mi ukažu na besmislenost,
potrage za svijetlijom stranom
tvoje duše,
one skrivene oku slučajnog promatrača,
istraživača.
I toliko pretrpio sam od tebe,
padanja,
gmizanja,
lupanja glavom u zid
i srcem,
no opet ja vidjeh
u svoj toj močvari i dubokom mulju,
jedan veliki cvijet,
tako raskošna cvata,
da ga nisam mogao ne primijetiti.
Ne znam samo gdje su to drugi gledali,
oni su vjerojatno tražili
rijčke u kojima će plivati,
vodopade,
brzace,
a ja baš tražim one rijetke primjerke cvijeća
koji mogu uspjeti i u nemogućim uvjetima.
Upravo to si ti...
Nemoguća,
teška,
ponekad hladna kao ledena zima,
a opet ispod svog tog snježnog pokrivača,
vidio sam jednu dušu,

tako čistu i snažnu,
da nisam mogao odvojiti oči,
od nje.
I opet ti kažem
po posljednji put,
prije moje sljedeće pjesme,
da si baš ti taj primjerak,
koji sam zapravo oduvijek tražio.
I što ćeš me više udaljavati od sebe,
stvarati mrak da oslijepim u njemu,
ja ću te još više vidjeti,
onim skrivenim osobinama,
što su ih moje oči
tako vješto i bez greške prepoznale.

ZVIJER

Krajičkom oka spazio sam je,
po pogledu u očima
i blještanju njenih očajnika,
brzo shvatih da je spremna za napad,
želi me ugristi, rekoh.
Od svih rana što su joj ljudi zadali,
pretvorila se u opasnu zvijer,
čija pjena je tekla niz usta,
u međusobnom prolasku, dana i noći.
Nisam čekao ni časa,
već je oštrim muškim zahvatom
primih za vrat,
milujući joj kosu
i ljubeći je po vratu.
(Zvijer je to jako voljela).

Sad hranim tu opasnu zvijer,
svojom ljubavlju,
darujem joj poljupce ponekad,
sve u kapaljkama
i sve po zasluži,
ovisno koliko je pitoma
i koliko je spremna sebe dati.
Ipak, još se ustručavam
i ne puštam je van na danje svijetlo,
jer kada bih to učinio,
vjerujte mi da bi vas zvijer

totalno rastrgala, do kostiju.

Miruj zvijeri, miruj,
ionako svi živimo u istom zvjerinjaku,
zatočenici smo istih kaveza,
gdje ljudi izjedaju jedni druge,
jedu vlastita tkiva,
ranjavajući njihove duše,
i jedna bijesna životinja,
vrlo brzo će ugristi drugu,
(Pa pogledaj samo, što su tebi učinili).

Rekoh ja tako njoj,
tiho joj govoreći,
dok ona polako i duboko zaspe
na mom ramenu.

DJEDU

Dragi djede,
ako postoje druge dimenzije
u kojima stanuješ i ti
nadam se da si naćulio uši,
nasmijao se onim tvojim
nevinim smijehom
i da me ćuješ.

Baš u ovom trenutku
palo mi na pamet da te se sjetim
tih golemih, divovskih ruku
koje motaju duhan
stare, bljedunjave francuske kape
ali najviše tvog smiješka na licu
koji mi je bio najvrjednija igraćka
u djetinjstvu.

Ja nisam imao lego kockice
nisam ni građio kule u pijesku
ali s tim smješkom, koji se baš ćvrsto
odlućio utisnuti u moje sjećanje,
mogao sam bezbrižno trćati
po cijele dane
makar i praznog ćelUCA
i ponovo ti se vraćati

igra se nastavljala i dalje
kao da nikada neće završiti.

Pa skočim na tvoja okružljala,
izrađena leđa
a ti me samo blago pogledaš
pogledom koji ne prekora
već dopušta

Kaže mama da kada si popio
koju čašu više
da si znao malo gnjaviti
ali meni nikada nije bilo bitno
što je u toj čaši
meni je bio važan samo svijet
koji smo mi stvorili
svijet u kojem sam ja bio kralj
a ti podanik, ma i dvorska luda
u kojem si mi uvijek dopuštao
da te “upucam” svojim
plastičnim pištoljem na vodu.

I zato primi ovu poruku
koju ti šaljem u svemir
a ja ću te se sjetiti
u snovima i danju
kada vidim i drugu djecu na ulici
kako svojim djedovima
bezazleno manipuliraju.

I čuvaj me lupežu stari,
kradljivče djetinjstva
zagri me barem u mojim mislima
tim svojim rukama,
ne ispuštaj me
u ovaj svijet odraslih
u kojem je igra puno nepoštenija
i od koje se nekad i pogiba.

ODLAZIM

Otići ću,
oh kako ću nestati,
ni najvještiji mađioničar
me neće naći
kad se skrijem
negdje u djetinjstvu.

A ne moram ni tamo...
I tamo mogu pronaći ljudske štetočine,
namete što mi dušu ukrasti žele,
dovoljno je da zavirim u sebe
i već ću pronaći dovoljno snova
premalih za ovaj svijet.

Jer tako je lijepo ponekad biti sam,
tako je lijepo utihnuti prostranstvima tišina
pa stvarati vlastitim očima
slike nekog drukčijeg svijeta,
u kojem ljudi nisu mrtvaci
već nose prava istinska ljudska lica.

Muka mi je od ovog sivila neba,
trke za srećom,
tračeva,
pljuvanja,
zakulisnih igara,
pregriženih usana
dok se izobličuju osmijehom,
muka mi je od protraćenih duša,
koje hodaju poput reklama,
pokazujući svoju pravu narav,
iako su je pokušali sakriti.

Uvijek sam to mogao,
otići naprosto,
zatvorenih očiju
probdjeti drukčijim životom,
s puno isplakanih suza,
osmijeha iskrenih,
duša od zlata,
što se ne boje živjeti.

Bolje je ponekad utihnuti samoćom
da te nitko ne vidi i ne čuje,
možda uz neku rijeku,
planinu
ili naprosto u prirodi,
oslušivati svoje misli kako teku,
slušati srce kako otkucava,
daleko od ljudi,
prometa, svijeta,
sam u svojoj mašti,
gdje me nitko ne može raniti,
ni povrijediti,
dok u tišini stvaram snove,
kakve sam želim.

MLADOST

Hajde još sam mlad
još uvijek voljeti znam,
znam ja puno toga.
Znam se probuditi u krevetu
i smijati se bez ikakvog razloga,
znam se u tramvaju ustati
starijim gospođama,
a sve zbog egoističnih ciljeva
da bi one vidjele kako sam ja pristojan i fin.
Znam noću sanjariti,
ostati dugo budan
pa promatrati one grane u mraku,
kako se pretvaraju
u gorostasne divove
i onda me odvede u daljine tmina,
samo da bi otkrio neke skrivene svijetove,
ostvarenih maštanja i snova.
Znam čak ponekad i razmišljati,
smotam škafetin duhana,
ispijajući litre kave
i u dimu cigarete,
razmišljam o svojim promašajima,
o vašim,
gledam vas u nekom skrivenom kutu,
kako padate pokošeni na zemlju
i čekate da vam netko pruži ruku.
Znam ja puno toga,
nešto sam naučio u knjigama,
poneku korisnu stvar

sam spoznao slušajući bake na tržnicama,
promatrajući lica prolaznika
na gradskim trgovima.
Kako samo žure, pogledajte,
još koji trenutak
i vratit će se kroz crvotočinu
u neko drugo vrijeme,
kad su bili još samo zamisao,
ili trag bljeska u očima njihovih roditelja.
Sve je dobro dok sam još mlad,
dok mogu maštati,
gdje ću ovo ljeto otići na more,
možda posjetim Pariz,
možda skočim na kavu
u Amsterdam,
lijepo je kad čovjek u svakom trenutku,
vidi neku novu mogućnost,
teško će biti samo kad ostarim,
kad mi tijelo postane onemoćalo i tromo,
a ja sam taj koji odlučuje,
do kada ću ostati mlad.

NEKOPIRATI

PR
DIOGEN pro kultura
<http://diogen.weebly.com>